

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om leje.

(Lovforslaget (nr. 109) findes i tillæg A. sp. 877, fremsættelsen i tidenden sp. 2966).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Axel Ivan Pedersen: Det forslag til lov om ændringer i lov om leje, som den højtærede boligminister har fremsat, og som går ud på at genindføre huslejekontrol i nybyggeriet, er ligesom de foregående 11 lovforslag et led i den helhedsløsning, som statsministeren i den aktuelle økonomiske situation ønsker gennemført.

Lovforslaget tilsigter, som statsministeren bemærkede i sin tale i mandags, at sikre befolkningen mod spekulation i boligmarkedet. Vi kan fra socialdemokratiets side medvirke til lovforslagets gennemførelse, så meget desto mere som dets virkninger vil blive flere end de af statsministeren fremførte, bl. a. på boligbyggeriets område, og jeg skal herom gøre nogle bemærkninger. Men først og fremmest ønsker jeg at fastslå, at denne ændring i lejeloven, der herved får nogenlunde den skikkelse, den havde på dette punkt, før den blev ændret i 1958, ikke tilsigter at lægge den private byggevirksomhed hindringer i vejen, så den ikke bliver i stand til også at udføre sin del af et yderst nødvendigt boligbyggeri. Lovforslaget tilsigter at få et utiltalende spekulationsbyggeri og et ikke stærkt tiltrængt luksusbyggeri erstattet med et fornuftigt byggeri med en omkostningsbestemt husleje, der giver mulighed for en rimelig forrentning af egen kapital, og som skal erstatte den udnyttelse af situationen på boligmarkedet, der vækker berettiget harme og forargelse i store kredse af befolkningen.

Der er for mig ingen tvivl om, at man, hvis man ved ændringen af lejeloven i 1958 havde kunnet forudse den kommende udvikling, ville være vejet tilbage for frigivelsen af lejen i nybyggeriet. Imidlertid er jo ingen ting så galt, at det ikke er godt for noget; heller ikke dette, og hvorfor? Fordi udviklingen i den mellemliggende periode til fulde har vist, at det ikke går med en

liberalisering på boligbyggeriets område, så længe boliger er en mangelvare.

Nu havde vi ellers i mange år måttet høre for, at det var det statsstøttede, sociale boligbyggeri, boligselskabernes virksomhed, der var skyld i de stadig stigende omkostninger og udgifter for byggeriet. Der skulle bare gives fri, sagde man, så kunne den så ofte lovpriste frie konkurrence få lov til at udfolde sig, og så ville alt ordne sig på bedste måde. Men hvordan gik det? Det spørgsmål behøver vel ikke nærmere omtale, så meget mindre som jeg ved tidligere lejligheder i det høje ting har påpeget de uheldige virkninger heraf, bl. a. spekulationen i byggearealer og rivaliseringen om arbejdskraften. Med en fri huslejedannelse kunne det private spekulationsbyggeri på de her nævnte områder overbyde det sociale byggeri. Det sociale byggeris vilkår og muligheder blev og bliver bestemt af boligministeriet, som nødvendigvis må udøve en vis kontrol af hensyn til den ydede statsstøtte i form af garanti for tredjeprioritetslånene og driftstilskud af socialt betonet karakter.

Det må derfor også på denne baggrund forekomme både naturligt og hensigtsmæssigt at gennemføre en lovændring som den foreslåede, og jeg vil udtale håbet om, at man i den private forretningsmæssige boligbyggesektor vil indstille sig på at udnytte boliglovens muligheder for opførelse af 10.000 boliger med omkostningsbestemt leje, med andre ord indrette sig efter de regler, der herefter må antages at gælde, således at boligbyggeriet i fremtiden i større udstrækning end i de sidste år vil kunne imødekomme det store udækkede behov for boliger af tilfredsstillende standard til en overkommelig leje, og således at boliglovens forudsætninger som vedtaget i 1961 — 20.000 boliger med leje af omkostningsbestemt karakter — kan opfyldes.

Disse forudsætninger er fastlagt i boliglovens kap. IV i §§ 20 og 21 med 10.000 boliger til det sociale byggeri og 10.000 til den private forretningsmæssige byggesektor på betingelse af, at denne sidstnævnte sektor tiltræder de samme udlejningsvilkår som det sociale byggeri. Ganske vist skabtes der i 1961 visse muligheder for rokering fra den private sektor til den sociale sektor og omvendt, hvis en af disse 2 grupper ikke